

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ 2025
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

Προτεινόμενες απαντήσεις

ΘΕΜΑ Α

Σύμφωνα με τη Δρ. Μπάρμπαρα Πομιεχόφσκα η δημιουργικότητα στηρίζεται στην ικανότητα του ανθρώπου να συνδυάζει τις γνώσεις που κατέχει ήδη, με νέες ιδέες. Όπως υποστηρίζει είναι ανεξάντλητη και εκδηλώνεται ήδη από την βρεφική ηλικία, παρά την γενική αντίληψη ότι αποτελεί δεξιότητα των ενηλίκων. Επίσης η ανάπτυξη και η εκδήλωσή της επηρεάζονται από βιολογικούς παράγοντες αλλά και από εξωγενείς. Γι' αυτό, όπως συμπεραίνει, όταν επικρατούν παθογένειες στο περιβάλλον του ανθρώπου, η δημιουργικότητά του αναστέλλεται.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. Σωστό
2. Σωστό
3. Λάθος
4. Λάθος
5. Σωστό

B2.

Με δεδομένο ότι το κείμενο 1 αποτελεί δείγμα επιστημονικού λόγου επιλέγεται από τον συντάκτη η αποκλειστική χρήση του **γ' ρηματικού προσώπου**. Αυτή η επιλογή τονίζει την αντικειμενικότητα των πληροφοριών που μεταφέρει, ενώ καταδεικνύει ότι στόχος του είναι η πληροφόρηση των αναγνωστών αναφορικά με την δημιουργικότητα και όχι η διατύπωση της προσωπικής του θέσης.

Επίσης κυριαρχούν **τα ονοματικά σύνολα**, τα οποία αποτελούν επίσης στοιχείο επιστημονικού λόγου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το απόσπασμα “Στο ίδιο πνεύμα, εντοπίζεται ισχυρή σχέση...σε προβληματικές καταστάσεις” στην τρίτη παράγραφο. Με τα ονοματικά σύνολα ο συντάκτης επιδιώκει να πληροφορήσει τους αναγνώστες για τους στόχους της εκπαίδευσης όταν αξιοποιεί κατά την εκπαιδευτική

διαδικασία τις τέχνες (“ανάπτυξη φαντασίας”, “κατανόηση σύνθετων εννοιών”, “ανάληψη πρωτοβουλιών”, “εξεύρεση λύσεων”)

Εναλλακτικά: κυριολεκτική χρήση της γλώσσας, Παθητική σύνταξη (πρώτη παράγραφος)

B3α

Ο τίτλος του κειμένου 2 “Η δημιουργικότητα αρχίζει από την κούνια” είναι **σύντομος, περιεκτικός και ελκυστικός**. Ειδικότερα αποκαλύπτει το θέμα του κειμένου που είναι η δημιουργικότητα, ενώ γίνεται σαφές μέσα από την φράση “από κούνια” ότι αυτή θα συνδεθεί με την βρεφική ηλικία. Μάλιστα η μεταφορική χρήση της φράσης “από κούνια” ξαφνιάζει τον αναγνώστη και τον παρακινεί να προχωρήσει στην ανάγνωση του κειμένου για να πληροφορηθεί τι εννοεί ο συντάκτης. Επομένως, πρόκειται για έναν τίτλο που επιτυγχάνει πλήρως το επιδιωκόμενο επικοινωνιακό αποτέλεσμα, αφού προσελκύει την προσοχή του αναγνώστη και ταυτόχρονα τον ενημερώνει για το περιεχόμενο του κειμένου.

B3β

Μετατροπή της Ενεργητικής σύνταξης σε Παθητική Σύνταξη

Θα πρέπει, επομένως, να μελετηθούν οι συνθήκες εκείνες από τις οποίες επηρεάζεται αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους.

Σχολιασμός ύφους

Με την μετατροπή σε Παθητική σύνταξη το ύφος καθίσταται πληροφοριακό, αφού πλέον τονίζεται η ανάγκη για μελέτη των συνθηκών που επηρεάζουν την δημιουργικότητα των ανθρώπων, ενώ η υποχρεωτική αντικατάσταση του α΄ πληθυντικού “να μελετήσουμε” σε γ΄ ρηματικό πρόσωπο καθιστά το ύφος από άμεσο σε τυπικό.

ΘΕΜΑ Γ

Ο ήρωας εμφανίζεται βαθιά προβληματισμένος για το τυπικό και υποκριτικό ύφος που συνοδεύει τους συναδέλφους του και γενικότερα τους σύγχρονους εργαζομένους. Μέσα από μια αφήγηση με εσωτερική εστίαση, όπως αποκαλύπτει η χρήση του α΄ ενικού προσώπου («ανεβαίνω στο γραφείο» μελετώ σχολαστικά») περιγράφει την εσωστρέφεια και το άγχος των ανθρώπων γύρω του, οι οποίοι παρουσιάζονται σκυθρωποί, απότομοι, χωρίς διάθεση επικοινωνίας. Μάλιστα ο προβληματισμός του γίνεται απόγνωση όταν αντιλαμβάνεται πως αυτή η συγκεκριμένη στάση δεν αφορά μόνο τους συναδέλφους του αλλά επεκτείνεται σε όλο το φάσμα της εργασιακής πραγματικότητας. Οι σκέψεις του ήρωα τον ενεργοποιούν να ανακαλύψει την αιτία αυτής «μάστιγας» που ονομάζεται αποξένωση

επισκεπτόμενος το πανεπιστήμιο που αποτελεί καθρέφτη του μέλλοντος της εργασίας. Μέσω ρημάτων δράσης («σηκώθηκα» «ξαναπήγα» «χώθηκα») αφηγείται την επίσκεψή του αυτή η οποία όμως ενέτεινε τον προβληματισμό και την απογοήτευσή του βλέποντας τους νέους ακόμα περισσότερο αποστασιοποιημένους. Απορρίπτει όλη αυτή την επικρατούσα συμπεριφορά, όμως η απόφασή του να αλλάξει πεδίο εργασιακής δράσης εμποδίζεται από πολλούς παράγοντες που αισθητοποιούνται μέσω του πολυσύνδετου σχήματος «ούτε τέχνη ξέρω» «ούτε τα χαρτιά και τα κατάστιχα χωνεύω», γεγονός που αναδεικνύει τη μονόπλευρη και περιορισμένων δυνατοτήτων παιδεία που χαρακτηρίζει τους σύγχρονους εργαζομένους.

Προσωπικά δε θα αντιδρούσα όπως ο ήρωας στο ζήτημα που τον απασχολεί, ούτε θα επέτρεπα στον εαυτό μου να βιώσει το συναισθηματικό αδιέξοδο που βιώνει. Θεωρώ πως μια τέτοια συνθήκη αντιμετωπίζεται μόνο με την προσωπική αλλαγή στάσης. Αν ήμουν στη θέση του ήρωα, στη «ψυχρή καλημέρα» που θα δεχόμουν, θα απαντούσα με μια «άλλη καλημέρα» γεμάτη χαμόγελο και αισιοδοξία. Παράλληλα θα προσπαθούσα να μεταδώσω στον εργασιακό μου χώρο την ευχάριστη διάθεση, την κατανόηση και τη διάθεση συνεργασίας με όλους τους συναδέλφους μου ανεξαιρέτως.

ΘΕΜΑ Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο/προσωπικό ιστολόγιο

Τίτλος: Σχολείο...εργαστήρι δημιουργικότητας

Πρόλογος

Είναι γεγονός ότι σε έναν κόσμο που αλλάζει γρήγορα, η δημιουργικότητα αποτελεί ένα πολύτιμο εφόδιο για την επιτυχία και την διαμόρφωση ολοκληρωμένης προσωπικότητας του νέου. Το σχολείο χρειάζεται να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της νέας εποχής, ώστε εμείς οι μαθητές να είμαστε κατάλληλα προετοιμασμένοι για το μέλλον.

Κύριο Μέρος

Α ζητούμενο: λόγοι που το σύγχρονο σχολείο οφείλει να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα

Όσον αφορά τους εφήβους:

- έχουν ανάγκη να εκφράσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους αναζητώντας διέξοδο από τη δύσκολη και έντονη καθημερινότητα
- Αποφορτίζονται και είναι ένα μέσο εκτόνωσης προκειμένου να αποφευχθούν ακραίες μορφές συμπεριφοράς

- Μειώνει τα επίπεδα άγχους, καθώς βοηθάει τους εφήβους να αντιμετωπίσουν τα στρεσογόνες συνθήκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τους δίνεται η δυνατότητα να ασχοληθούν με κάτι διασκεδαστικό
- Νιώθουν πιο σίγουροι για τον εαυτό τους και για τις ικανότητές τους, διότι επιδεικνύουν τις δεξιότητές τους και λαμβάνουν θετική ανατροφοδότηση
- Ενθαρρύνει την πρωτοτυπία, καθώς οι μαθητές εκφράζουν τις σκέψεις και τις ιδέες τους με καινοτόμο τρόπο

Παράλληλα η δημιουργικότητα προετοιμάζει τους νέους για τις προκλήσεις του μέλλοντος.

Ειδικότερα:

- Ενισχύει την προσαρμοστικότητα τους σε ένα εργασιακό και απαιτητικό περιβάλλον που συνεχώς μεταβάλλεται
- Αναπτύσσει την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, αφού τους ενθαρρύνει να εξερευνούν διάφορες λύσεις και να σκέφτονται έξω από τα πλαίσια

Β ζητούμενο: τρόποι έκφρασης δημιουργικότητας στην προσωπική σας ζωή

- Ενασχόληση με τις τέχνες:
 - καλλιτεχνικές δραστηριότητες όπως ζωγραφική, κεραμική κτλ, οι οποίες αναπτύσσουν τις δεξιότητές του νέου
 - θέατρο το οποίο καλλιεργεί την αυτοσχεδιαστική σκέψη, την έκφραση και τη συνεργασία
 - μουσική μέσω της οποίας εκφράζουν τα συναισθήματα και τους προβληματισμούς του και δημιουργούν τραγούδια επιδραστικά στον ψυχισμό
 - δημιουργική γραφή η οποία αναπτύσσει τη φαντασία, επιτρέποντας στον μαθητή να δημιουργήσει ιστορίες
- Ενασχόληση με αθλητισμό ο οποίος συμβάλλει στην καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας και τον εντοπισμό λύσεων σε προβλήματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια ενός αγώνα
- Παιχνίδι το οποίο ενισχύει τον πειραματισμό και ο νέος ανακαλύπτει τρόπους και μεθόδους για να αντιμετωπίσει απρόοπτες καταστάσεις
- Εθελοντισμός φέρνει στην επιφάνεια πρωτοφανείς δυνάμεις δημιουργικότητας που εξασφαλίζουν την κοινωνική συνοχή και ενότητα

Επίλογος

Όλοι θα συμφωνήσουμε λοιπόν, ότι το σχολείο οφείλει εκτός από τα γνωστικά εφόδια να καλλιεργήσει και τη δημιουργικότητα των μαθητών η οποία θα αποτελέσει το κλειδί για να προσαρμόζονται πιο εύκολα στις εξελίξεις της νέας εποχής. Έτσι, οι νέοι θα πατήσουν γερά στα πόδια τους και θα αποκτήσουν αυτοπεποίθηση για τα μελλοντικά τους σχέδια.

